

GGD

Amsterdam

Corona en etniciteit

Mei 2021

Inleiding

Uit diverse onderzoeken blijkt dat Nederlanders met een migratieachtergrond meer kans hebben op een gezondheidsachterstand. In het onderzoek 'Covid-19 en etniciteit' is gekeken of deze bevolkingsgroepen in het afgelopen jaar extra getroffen zijn door het coronavirus en naar de mogelijke oorzaken hiervan. De resultaten maken duidelijk dat extra inzet hard nodig is, om hen beter te beschermen tegen het coronavirus, en overige ziektes op langere termijn.

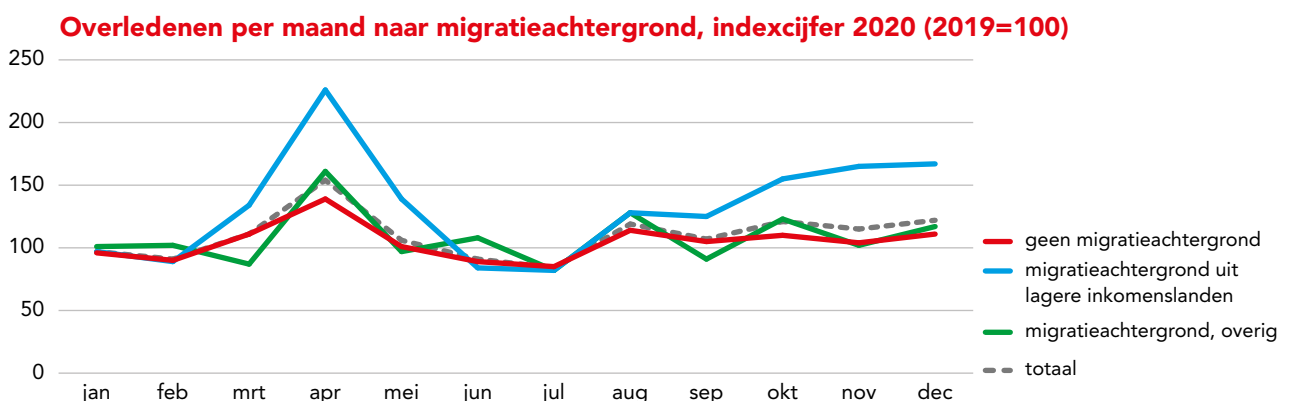
Er is in het onderzoek gekeken naar het voorkomen van infecties, ziekenhuisopnames en sterfte als gevolg van COVID-19 onder Nederlanders zonder migratieachtergrond en met een Turkse, Marokkaanse, Ghanese en Surinaamse achtergrond, en tevens onder diverse kleinere migrantengroepen. Ook is het naleven van de preventiemaatregelen en de test- en vaccinatiebereidheid onder deze bevolkingsgroepen tegen het licht gehouden.

Deze factsheet geeft een opsomming van uitkomsten van alle onderzoeken rond dit onderwerp. Deze bieden een belangrijke basis voor de concrete acties van de gemeente Amsterdam om te zorgen dat alle Amsterdammers beschermd zijn tegen het coronavirus en ernstige ziekte als gevolg daarvan. Hierover leest u meer in de factsheet plan van aanpak verhogen vaccinatiegraad met specifieke aandacht voor bewoners met een migratieachtergrond.

Het onderzoek 'Covid-19 en etniciteit' is verricht door het Amsterdam UMC, GGD Amsterdam en Pharos. en is gebaseerd op de HELIUS-studie (een lopend gezondheidsonderzoek naar migrantendoelgroepen in Amsterdam), registraties van sterfte en ziekenhuisopnames en groepsinterviews. Aanvullend onderzoek is uitgevoerd door GGD Amsterdam, Amsterdam UMC en OIS.

Aanvullende feiten

1. Sterfte

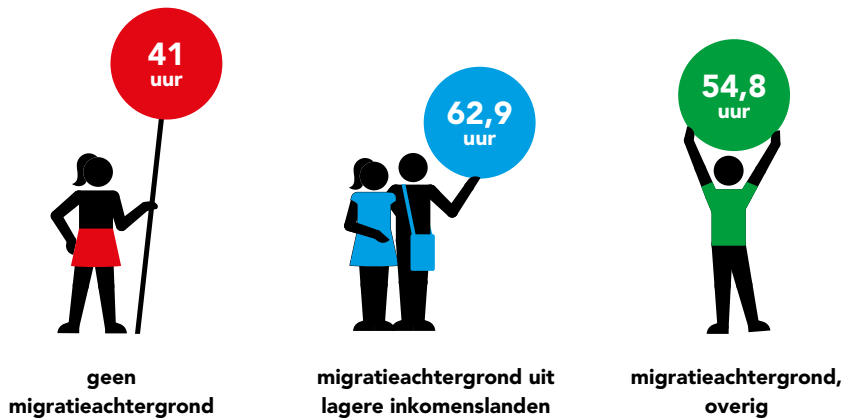
Bron: CBS, bewerking Onderzoek, Informatie & Statistiek (OIS)

- Tussen maart en mei 2020 overleden meer Amsterdammers dan in dezelfde periode in 2019. Deze zogeheten oversterfte wordt vrijwel geheel verklaard door de sterfte aan de gevolgen van een infectie met het coronavirus. De oversterfte is het grootst onder Amsterdammers met een migratieachtergrond uit lagere inkomenslanden. Sinds augustus is er weer een toename van de oversterfte te zien. Ook bij de sterftecijfers voor inwoners tot 65 jaar zien we in 2020 een hogere sterfte dan in 2019.

2. Testen

Afspraken maken

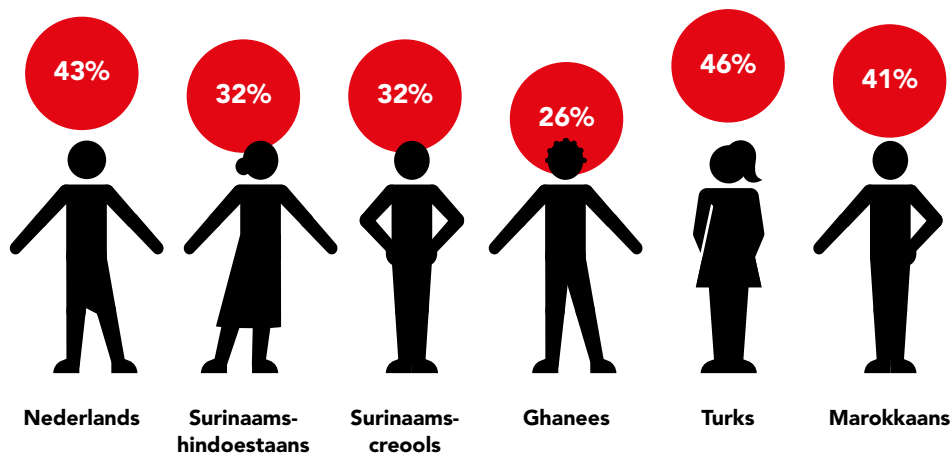
Tijd tussen ontstaan eerste klachten van infectie met het coronavirus en aanvragen van een test in uren onder positief geteste personen.

Bron: Onderzoek onder 31.145 mensen die positief testten in Amsterdam/Amstelland in de periode juni-december 2020, CONTROL studie, GGD Amsterdam.

- De tijd tussen het eerste symptoom van een mogelijke infectie en het maken van een testafpraak is langer onder mensen met een migratieachtergrond uit lagere inkomenslanden dan onder mensen van Nederlandse afkomst. Dit geldt voor de mensen die positief testten in Amsterdam/Amstelland.

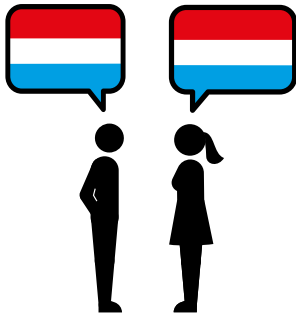
Testen in de afgelopen periode (5 maanden gemiddeld)

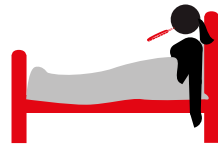
Bron: Onderzoek onder 2500 volwassen respondenten van de HELIUS-studie naar corona-antistoffen in de periode november 2020-maart 2021.

- Sommige groepen met een migratieachtergrond testen minder. Van de groep van Ghanese herkomst, die het minst vaak testte, weten we dat ze aangeven minder vaak corona gerelateerde klachten te ervaren.

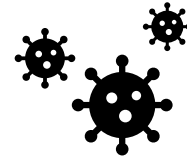
Mogelijke oorzaken voor verschillen

Beheersing van de Nederlandse taal

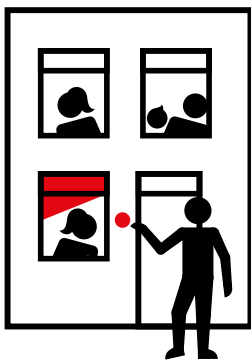
Vaker voorkomen van onderliggende ziekten

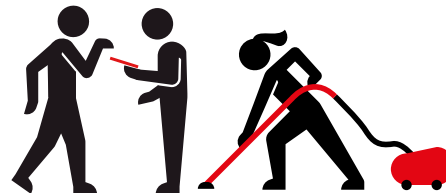
Taboe en stigmatisering

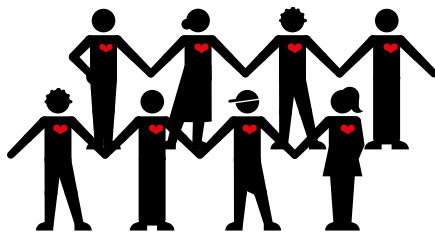
Gebrekkelijk begrip van werking maatregelen

Met veel mensen in kleine huizen wonen

Werkzaam zijn in beroepen waarbij thuiswerken en het houden van 1,5 meter afstand niet (altijd) mogelijk zijn

Het bezoeken van religieuze bijeenkomsten

Het ervaren van klachten

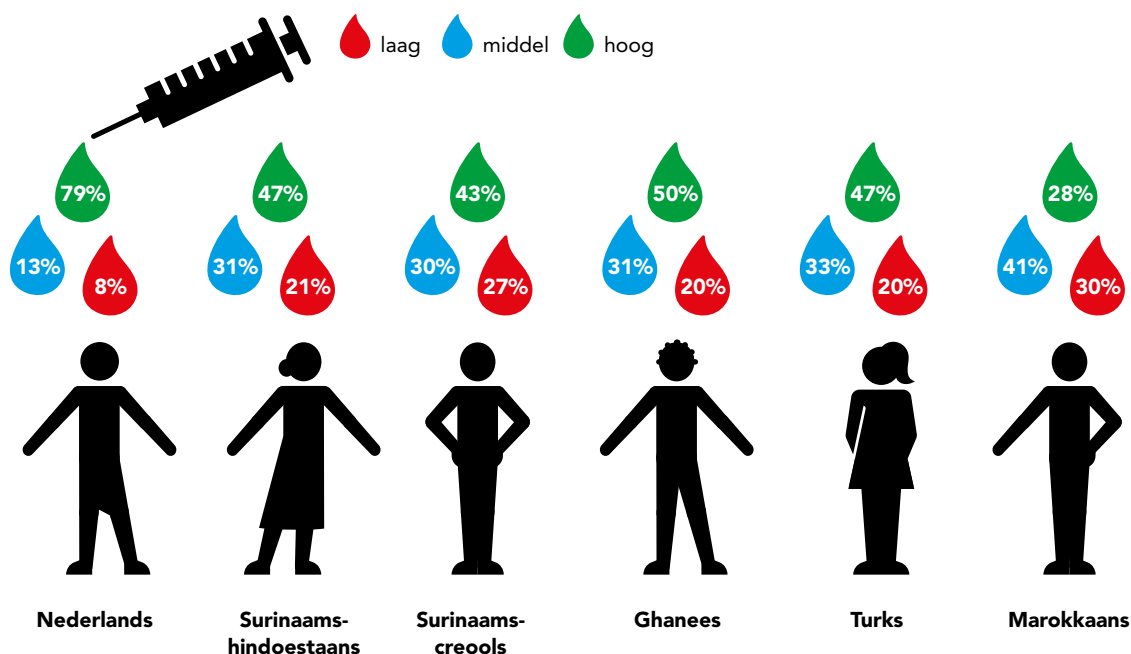

Cultuur waar fysiek contact en sociale samenkomsten een belangrijk onderdeel zijn

Bron: Ouderen met een migratieachtergrond en Corona, GGD Amsterdam en HELIUS kwalitatief en kwantitatief onderzoek.

3. Intentie tot vaccinatie

Intentie tot vaccinatie onder deelnemers aan de HELIUS-studie

Intentie tot vaccinatie onder personen gezien in de testbus

- Uit groepsinterviews met ouderen met een migratieachtergrond komt naar voren dat men afwachtend is en er veel onbeantwoorde vragen zijn rondom vaccinatie, de veiligheid en bijwerkingen, mede omdat veel desinformatie hen bereikt. Bij sommige ouderen speelt ook dat het vertrouwen in de overheid ontbreekt. Bronnen van desinformatie zijn divers: via netwerk (kinderen), WhatsApp berichten, Youtube e.d. Desinformatie is afkomstig zowel uit Nederland als landen van herkomst. Aan de andere kant speelt het ontbreken van adequate informatie van een betrouwbare bron om tegenwicht te bieden aan deze desinformatie een belangrijke rol. De behoefte aan voorlichting over vaccinatie onder de respondenten was erg groot, vooral omdat men zich realiseert dat corona nog lang niet voorbij is.

Bron: Vragenlijst onder volwassen respondenten van de HELIUS-studie naar corona-antistoffen in de periode november 2020-maart 2021; Survey onder Amsterdammers die zich lieten testen op corona in de GGD-testbus, in diverse stadsdelen, januari-maart 2021, GGD Amsterdam; Onderzoek naar gevolgen van corona op de gezondheid van ouderen met een migratieachtergrond, 2021, GGD Amsterdam.

Samenvatting

- Twijfel en zorgen over vaccinatie zijn vaker aanwezig bij Amsterdammers met een migratieachtergrond dan bij Amsterdammers zonder migratieachtergrond. Dit wordt bevestigd door geluiden die GGD Amsterdam in het veld opvangt.